

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13294,Deklaracja-ideowa-Ruchu-Mlodej-Polski.html>
2021-10-17, 18:16

Deklaracja ideowa Ruchu Młodej Polski

„Deklaracja ideowa Ruchu Młodej Polski”, ogłoszona 18 VIII 1979, podpisało ją 25 os., autorami byli: Aleksander Hall, Jacek Bartyzel, Arkadiusz Rybicki i Jan Samsonowicz. Pomysł napisania deklaracji ideowej pojawił się wraz z podjęciem decyzji o powołaniu odrębnego ruchu środowiskowego. Jego członkowie, tzw. młodopolacy, w 1979 uznali za niewystarczającą dotychczasową formułę ruchów obywatelskich (KSS, KOR, ROPCiO), jednak utworzenie partii politycznej (KPN) wydawało się przedwczesne. Rozwiązaniem pośrednim okazała się formuła ruchu ideowo-formacyjnego określona w Deklaracji, będącej syntezą kilku nurtów myśli filozoficzno-politycznej. Deklaracja rozpoczyna się preambułą, w której sygnatariusze, czyli środowiska skupione wokół pisma młodych „Bratniak”, wyrażają wolę "poszukiwania swojej tożsamości, jasnego i jednoznacznego sprecyzowania wartości i pryncypiów, w imię których podjęły swoją działalność".

Trzy pierwsze rozdziały Deklaracji – Osoba ludzka, Wspólnota narodowa, Niepodległość – poświęcone są zagadnieniom "stricte" ideowym. Nadrzędna wartość to "Człowiek, osoba ludzka, jej dobro i rozwój"; godność osoby ludzkiej wynika z zakorzenienia jej w transcendencji oraz "wrodzonej człowiekowi dążności ku Dobru, Prawdzie i Pięknu". Wielokrotnie powtarzające się odwołanie do wartości chrześcijańskich, czy też wyrażana wprost katolicka autoidentyfikacja, nie ograniczają jednak formuły ideowej do ram konfesyjnego fideizmu: "Odwołanie do wymiaru transcendentalnego dla większości z nas (...) ma źródło w wierze chrześcijańskiej (...), ale u innych wypływa z motywacji humanistycznych, nie uzasadnionych religijnie". Z drugiej strony, mimo że podkreśla ona znaczenie obrony praw człowieka, to równie mocno zaznacza ich ścisły związek

z "powinnościami, wśród których szczególną rangę przyznać należy kategoriom obowiązku i wierności". Odrzuceniu zbrodniczych "utopii kolektywistycznych" takich jak komunizm, towarzyszy brak akceptacji dla oświeceniowego indywidualizmu, który zaczyna się "od negowania więzi społecznych takich jak rodzina, naród czy państwo" a kończy "na odrzucaniu powinności etycznych, w zmiennych dążeniach własnego 'ja' upatrując wyłączną zasadę postępowania". Kolejny rozdział - Wspólnota narodowa - uznaje naród, rozumiany za Edmundem Burke'm jako "duchowa, moralna i kulturalna wspólnota pokoleń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych, za jedną z podstawowych wspólnot". Naród, podobnie jak jednostka, posiada zarówno niezbywalne prawa, jak i obowiązki; zagrażają mu różnorodne trendy, wśród których poczesne miejsce zajmują liczne odmiany "ideologii indywidualistyczno-liberalnych, programowo przeciwstawiających jednostkę wspólnocie". Deklaracja opowiada się za obroną tradycyjnych wartości jak "związek z religią i kulturą chrześcijańską, nakaz harmonijnego łączenia wolności osobistej i społecznej z autorytetem władzy, odpowiedzialność urzędnika przed obywatelem oraz silna tradycja samorządnego organizowania się społeczeństwa". Polska powinna zachowywać łączność z "jednoczącą się dziś powoli ale nieustannie Europą - rzecz jasna Europą ojczyzn".

Podstawowym zadaniem stojącym przed wspólnotą narodową jest sprawa odzyskania niepodległości. Deklaracja daje temu wyraz w trzecim rozdziale, gdzie podkreślonym drukiem stwierdza się, iż "celem narodu polskiego jest odzyskanie niepodległości państwa polskiego oraz uzyskanie możliwości pełnego korzystania przez państwo i naród z ich suwerennych praw". W czwartym rozdziale Deklaracji - Nasze zadania - sformułowano 4 postulaty wynikające z naświetlonych założeń ideowych. Pierwszym jest "walka o oblicze moralne społeczeństwa polskiego" przez przeciwstawianie się plagom społecznym takim jak "alkoholizm i nieposzanowanie nienarodzonego życia"; drugi postulat to "obrona tożsamości kultury narodowej" m.in. przez prowadzenie działalności wydawniczej, prezentacji "zapomnianych i pomijanych kierunków filozoficznych, literackich, współdziałanie z niezależnymi inicjatywami

artystycznymi"; trzeci - "upowszechnienia dostępu do wiedzy i informacji" poprzez działalność wydawniczą i rozwijanie sieci kół samokształceniowych . Na końcu Deklaracja wymienia postulat współtworzenia polskiej myśli politycznej, który określa się jako zasadnicze zadanie Ruchu Młodej Polski. W tym miejscu pozytywnie oceniono dorobek głównych kierunków politycznych istniejących w niepodległej Polsce: narodowo-demokratycznego, niepodległościowo-piłsudczykowskiego, konserwatywnego, chrześcijańsko-społecznego i ludowego. Zwraca tu uwagę nieobecność nurtu socjalistycznego. Autorzy Deklaracji nie mieli jednak zamiaru kontynuowania wprost któregośkolwiek z wymienionych nurtów politycznych. Stawiali raczej pytania dotyczące przyszłości polityki polskiej, wiedząc że odpowiedzi muszą szukać sami opierając się na opisanych "wartościach i imponderabiliach". Celem tych poszukiwań miało być "sformułowanie politycznego programu wskazującego drogi prowadzące do zasadniczych przemian w położeniu narodu i państwa polskiego". "Deklaracja ideowa RMP" stanowi oryginalną próbę syntezy myśli konserwatywnej, narodowej i chrześcijańsko-demokratycznej. Dwadzieścia lat później jeden z jej autorów, Jacek Bartyzel, stwierdził: "Była - dzięki trzem filarom identyfikacji: osoba ludzka, naród, niepodległość - zupełnie niezłym punktem wyjścia do zbudowania wielkiej syntezy narodowo-konserwatywnej pod duchową i moralną busolą katolicyzmu". Nie ulega wątpliwości, że z chwilą jej opublikowania Ruch Młodej Polski wyrósł na wyjątkowy w swej formule ruch ideowo-formacyjny, który jednak znajdował się dopiero w początkowej fazie swego rozwoju.

Wojciech Turek

[Region Gdański](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)